

2. Tim Gerhold The Golden Rule: Bringing Communities Together Through Social Sustainability. URL: <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4116312.html> (дата звернення: 12.05.2023).

3. A Guide To Sustainability And Social Responsibility For Hotels URL: <https://www.hotelchamp.com/blog/guide-sustainability-social-responsibility-hotels> (дата звернення: 10.02.2024).

УДК 338.24

*Король Андрій Петрович, аспірант
Король Олена Миколаївна,
к. пед. н., доцент, доцент кафедри
загальної та регіональної географії
Сумський державний педагогічний
університет ім. А.С.Макаренка, м. Суми*

ПРІОРИТЕТНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

У світі спостерігається поступова трансформація традиційних індивідуалістичних цінностей, виходячи з концепції сталого розвитку суспільства, яка об'єднує економічну, соціальну і екологічну складові. Для України висновки та рекомендації щодо сталого розвитку, залишаються актуальними під час війни, хоча дотримуватися їх стало практично неможливим.

У світі існує багато досліджень, пов'язаних зі сталим розвитком. Серед авторів, хто займається питаннями визначення пріоритетів і механізмів прискорення, підвищення ефективності та результативності господарювання і соціального розвитку є Богуш Л. Г., Ватченко О.Б, Ільченко В.М. [2].

Питаннями, що окреслюють пріоритети, шляхи, програми диверсифікації та інноваційної модернізації економіки України в цілому та у спектрі її регіонів з різною спеціалізацією, а також структурою і територіальною організацією господарювання та систем розселення займаються Корольчук О. Л., Швіндіна Г. О, Петрушенко Ю. М., Балагуровська І. О., Бекер Т., Айхенгрін Б.,

Городніченко Ю., Гурієв С. [5-7].

Метою нашого дослідження є визначення пріоритетних аспектів забезпечення сталого розвитку України у повоєнний період.

Продовження активного періоду військових дій зберігає певну невизначеність їх прямих та опосередкованих ближчих і віддалених наслідків, що залишає дискусійними питання як комплексної оцінки їх впливів на перспективи соціально-економічного розвитку України, так і обґрунтування адекватних санаційних і компенсаційних заходів, систематизованих у різнотривалих програмах і стратегіях [1].

За міжнародною оцінкою експертів війна в Україні призвела до економічного спаду, що стало причиною зниження показників сталого розвитку [3-4].

В супереч воєнним умовам економіка України не зупинилася, а залишилася працювати в штатному режимі, незважаючи на певний спад в багатьох сферах господарства. Україна майже одразу поновила освітню діяльність в дистанційному форматі, хоча з втратою позашкільної і дошкільної її ланки. З часом денна форма навчання стала можливою за умови наявності бомбосховищ, однак результати міжнародного дослідження успішності учнів *PISA* показали певні втрати якості освіти, особливо з читання і природничо-наукових дисциплін [8].

Окрім освітньої галузі війна визначила інші цілі сталого розвитку, які Україна в умовах сьогодення не здатна забезпечити на 100%.

Аналіз взаємодії цілей сталого розвитку показав їх неподільність і тісний взаємозв'язок, який має пряму залежність від військових дії (рис. 1).

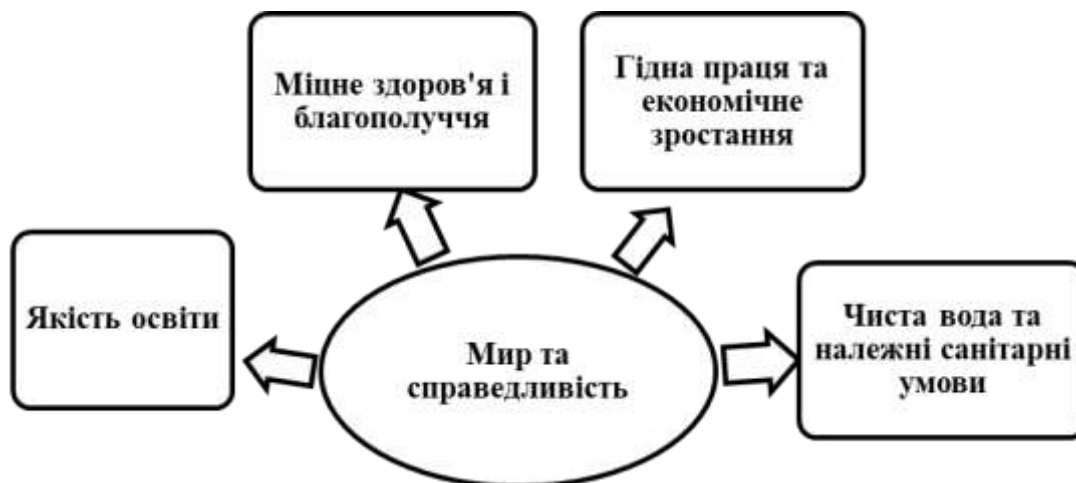

Рис.1. Взаємодія цілей сталого розвитку

Обмеженість можливості досягнення цілі сталого розвитку «Мир та справедливість» звужує можливість досягнення таких цілей, як «Якість освіти», «Міцне здоров'я і благополуччя» та «Гідна праця та економічне зростання» та ін.

Ці умови призвели до зміни пріоритетів щодо досягнення цілей сталого розвитку для України (табл. 1).

Таблиця 1.

Зміна пріоритетів цілей сталого розвитку в довоєнний і повоєнний період

Пріоритетні цілі сталого розвитку в Україні до війни	Пріоритетні цілі сталого розвитку в Україні під час війни і в повоєнний період
Відповідальне споживання і виробництво	Подолання бідності (ключова)
Якісна освіта	Гідна праця та економічне зростання
Захист і відновлення екосистем суші	Чиста вода та належні санітарні умови
Доступна і чиста енергія	Промисловість, інновації та інфраструктура
Скорочення нерівності	
Промисловість, інновації та інфраструктура	

Для повернення країни на довоєнну траєкторію треба здійснити рішучі кроки щодо виконання соціальних норм, реалізації звичних політичних та відновлюючих програм, що допоможуть створенню «зелених» напрямків

економіки та розвитку суспільних зв'язків, які будуть стійкими до нових викликів.

Сталий розвиток України – це соціально-орієнтований процес економічного розвитку із забезпеченням економічної та соціальної безпеки, а також ефективного відтворення природних ресурсів. Економічний розвиток, соціальне зростання та науково-технічний прогрес повинні поєднуватися з процесом відтворення природних ресурсів і стійкістю екосистеми. Саме системною ціллю сталого розвитку для України стає досягнення миру, що забезпечує досягнення інших цілей [1, с. 142].

Після закінчення війни пріоритетним має стати відкоригована економічна структура за рахунок наступних компонентів:

- створення більш енергоефективних і менш забруднюючих (низько карбонових) виробництв і транспортних систем;
- реконструкція існуючих об'єктів соціальної сфери за рахунок підвищення їх енергоефективності з необхідним переходом до використання низько карбонових матеріалів.

Розроблений механізм регіонального сталого розвитку повинен охопити всю систему загалом, та має бути вписаний в національну і світову стратегії розвитку. Дієвість такого механізму має бути забезпечена наступними напрямками розвитку регіону, а саме: правові, організаційні, фінансові, економіко-інноваційні, соціальні, екологічні та інформаційні [2, с. 142].

Отже, у результаті дослідження нами з'ясовані основні пріоритетні цілі сталого розвитку України у воєнні і повоєнні роки. Повернення до довоєнних цілей у контексті євроінтеграції має стати беззастережним стратегічним завданням як для уряду України так і для вітчизняних учених. Тому виникає потреба у розробці механізму, який забезпечить збалансований розвиток усіх сфер економіки на основі виваженого використання ресурсів для вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем. Цей механізм дозволить, з одного боку, впровадити нову модель еко-соціальної економіки, спрямовану на

всебічне покращення якості людського життя. А з іншого боку, це буде служити фундаментом євроінтеграційного процесу України, оскільки критерії сталого розвитку та екологічної безпеки будуть першочерговими. Саме євроінтеграція дозволить Україні змінити пріоритети у державній політиці, переглянувши пріоритетність цілей сталого розвитку України та шляхи їх досягнення.

Перспективними напрямками подальших досліджень є визначення ключових елементів механізму забезпечення сталого розвитку України в контексті змін пріоритетності його цілей.

Література

9. Буряк Є. В., Редько К. Ю., Чорновол А. О., Орленко О. В. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни (євроінтеграційні аспекти). *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 34/2022. С.18-24.*
10. Ватченко О.Б, Ільченко В.М. Механізм забезпечення сталого розвитку регіонів України. *«Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут"»*. – Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.19. С. 205-212.
11. Global Peace Index 2022 URL: <https://www.visionofhumanity.org/wpcontent/uploads/2022/06/GPI-2022-web.pdf> (дата звернення: 16.09.2022).
12. Державна служба статистики України. Цілі сталого розвитку: Україна-2021. Моніторинговий звіт. URL: https://ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs%20Ukraine%202021%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf (дата звернення: 22.02.2024)
13. Корольчук О. Безпекові аспекти соціогуманітарної й економічної стабільності у формуванні національної резильєнтності в Україні. *Право та державне управління*. 2021. № 2. С. 114–118. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.2.17>.
14. Shvindina H., Petrushenko Y., Balahurovska I. Resilient management as an effective management tool for transformational changes in society. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм"*. 2022. № 15. С. 54–59. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-15-06>.
15. Бекер Т., Айхенгрін Б., Городніченко Ю. та ін. Нарис про відбудову України. London: Centre for Economic Policy Research Press, 2022. 36 с. URL: https://cepr.org/system/files/2022-06/BlueprintReconstructionUkraine_ukr.pdf (дата звернення: 22.02.2024).
16. PISA-2022. Найнижчі результати українські учні показали в читанні, найвищі – в природничо-наукових дисциплінах. URL: https://lb.ua/society/2023/12/05/587551_pisa2022_naynizhchi_rezultati.html (дата звернення 22.02.2024).